

Jutranja izdaja.

298. številka.

V Ljubljani, v četrtek, dne 22. septembra 1910.

Cena 4 vinarje.

Letnik XLIII.

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

K 12—
" 6—
" 3—
" 1-10

vse leto . . . . .
pol leta . . . . .
četr leta . . . . .
na mesec . . . . .
Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5. (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izbaja vsak dan zjutraj.

Posemerna številka 4 vinarje.

Inserati: 65 mm široka petit vrsta 14 vin. Pri večkratni inseriji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto	K 18—
pol leta	" 9—
četr leta	" 450
na mesec	" 160
Za inozemstvo celo leto	" 28—

Upravnštvo: Knaflova ulica 5. (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Najnovejše vesti. — Brzjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Belokranjska železnica.

Dunaj, 22. septembra. Detajlni projekti za železniec Novo mesto-Crnomelj - Metlika so — kakor se oficijalno in uradno razglaša — skoraj izdelani. Politični ogled železniške trase in razlastitveno postopanje se bodo uvedlo še to jesen. Detajlni certi bazirajo na varijanti cez Prelodge - Smuka - Crnomelj - Metlika, za katero varijanto se je odločilo železniško ministrstvo na podlagi želj prebivalstva. Zakonito že zajamec kapital 18,400.000 K bo najbrže zadostoval za zgradbo te železnic. Pozornost pri razglasitvi te uradne note vzbuja dejstvo, da za enkrat železnicu, odnosno projekt ni izpeljan do deželne meje.

Nadomestne volitve v državni zbor v dunajskem volilnem okolišu.

Dunaj, 22. septembra. Krščansko - socijalna stranka je sklenila, da kandidira pri dopolnilnih volitvah v državni zbor v XIII. dunajskem mestnem okraju dunajskega župana dr. Neumayerja in v II. mestnem okraju občinskega svetnika Preyerja.

Sklicanje češkega deželnega zbora.

Praga, 22. septembra. Češki deželni zbor se sklice s 30. septembrom. Posamezne stranke v deželnem zboru so že izvrstile vse predpripriprave za zasedanje. Danes je imel češki deželni odbor sejo, v kateri se je grof Schönböck toplo zahvalil princu Lobkowicu, dr. Eppingerju in dr. Škaradi na njih trud. Namestnik grof Coudenhove je konferiral včeraj popoldne z namestnikom najvišjega deželnega maršala dr. Urbanom, z grofom Nostitzem in dr. Eppingerjem v zadevi bodočega zasedanja deželnega zabora.

Seja mladočeskega kluba.

Praga, 22. septembra. Klub mladočeskih deželnih poslancev ima danes sejo, v kateri bodeta poročala Pačak in dr. Škarda o spravnim konference ter se bo vršilo posvetovanje glede deželnozborskega zasedanja.

Seje čeških deželnozborskih klubov.

Praga, 22. septembra. Tekom prihodnjih dni bodo imeli tudi drugi deželnozborski klubi klubove seje glede deželnozborskega zasedanja.

Češko - nemški sporazum bo imel za posledico spremenjeno situacijo v avstrijski notranji politiki.

Dunaj, 22. septembra. Iz izvrstno informiranih krovov je izvedela »Deutsch-böhmische Korrespondenz«, da je pričakovati za slučaj delomožnosti češkega deželnega zabora, spremembu položaja v avstrijski notranji politiki v tem oziru, da se bodo Čehi pridružili strankam večine.

Glasovi o češko - nemški spravi.

Praga, 22. septembra. Vsi listi se pečajo z uspehi včerajšnje češko-

nemške spravne konference. Češki in nemški listi pozdravljajo doseglo spravo. Med drugimi n. pr. piše »Bohemian«, da pozdravlja spravo, da pa se mora počakati, kako bodo razpletli Čehi v deželnem zboru podane obljube. — »Union« poudarja, da je treba paziti, da se ne pretrga niti, ki se je včeraj zavozljala. — »Narodny List« pravijo, da so Čehi v polnem obsegu varovali češko stališče in pozdravlja bodoče mirno sodelovanje obeh narodnostnih strank v češkem deželnem zbornu. — Istotako pozdravljajo spravo »Hlas Naroda« in »Venukov«.

Bienerth se veseli Čehov.

Praga, 22. septembra. »Narodny Politika« poroča iz Dunaja, da ministriški predsednik z veseljem pričakuje toka Čehov v vladno večino. Tok Čehov v vladno večino pa bo smel biti le konsekvenca aktivnega delovanja pri parlamentarnem delu, nikakor pa ne sme biti predpogoj tega dela. Ministrski predsednik baron Bienerth da Čehom tri portfelje. — »Narodny Politika« pristavlja tej vesti, da se položaj nikakor še ni toliko razbistril, da bi se že moglo računati s tako dalekosežnimi načrti. Težkoče v deželnem zboru so se še-le zachele in ravno na baronu Bienerthu je ležeče, da po najboljši možnosti in z najboljšo voljo olajša te težkoče.

Stališče čeških radikalev.

Praga, 22. septembra. Glasilo čeških radikalev »Česke Slovo« piše, da češki radikalni poslanci še vedno stoje na stališču, da je sedanj češki deželni zbor nezmožen in nekompetenten rešiti spor med Nemci in Čehi. Navzlie temu pa uvidevajo radikalni poslanci potrebo sprave med Čehi in Nemci na temelju enakopravnosti obeh narodov in pravičnosti, ter popolen ozir na njihov deželno - pravni program. »Česke Slovo« izjavlja, da pomenja zadnja sprava prvi korak na tem polju.

Čestitka barona Bienertha princu Lobkowicu.

Praga, 22. septembra. Ministrski predsednik baron Bienerth je postal višjemu deželnemu maršalu princu Lobkowicu brzjavko, v kateri mu čestita na uspehu češko - nemške sprave in izraža upanje, da je ta sprava prvi korak za konsolidacijo razmer na Češkem.

Nova skupina poslancev med Poljaki.

Lvov, 22. septembra. Včeraj pooldne se je vršilo zborovanje onih poljskih državno- in deželnozborskih poslancev, ki si hočejo ustanoviti v »Poljskem klubu« svojo lastno skupino. Navzoči so bili na zborovanju baron Batalija, dvorni svetnik dr. German in drugi, skupaj 19 poslancev. Sprejela se je resolucija, v kateri se zahteva ustanovitev te demo-

kratične skupine. V resoluciji se podarja, da ta nova skupina v »Poljskem klubu« ne bo agresivno nastopal.

Skupno zborovanje alpskih in podonavskih nemških državnih poslancev.

Gradec, 22. septembra. V včerajšnji seji nemško - nacionalne zveze državnih poslancev iz Stajerske se je sprejel predlog, v katerem se zahteva, da naj se skliče v najbližji bodočnosti shod nemško - nacionalnih državnih poslancev iz alpskih in podonavskih dežel, kateri naj bi se bavil z notranje - političnimi zadevami.

Otočeni deželni poslanec Verstovšek.

Celje, 22. septembra. Šoštanjsko okrajsko sodišče je zahtevalo od štajerskega deželnega zobra izročitev dež. posl. Verstovška in sicer zaradi dveh slučajev razdaljenja časti. Toži ga urednik V. Spindler v Celju zaradi tega, ker ga je opsoval na šoštanjskem kolodvoru brez pravega povoda z »ušivecem« in bivši odvetnik in sedanji graščak v Št. Ilju dr. Pirnat, ker ga je dr. Verstovšek ovadil, da je podkuval volilce. Ovadba je bila seveda brez vsake podlage. V to afero je vpletен tudi znani klerikalni magnat Kranje od Št. Ilja.

Cesarjevo potovanje v Maria Zell.

Dunaj, 22. septembra. Cesar se odpelje dne 24. septembra v Maria Zell, kjer ga pozdravijo zastopniki stajerske dežele. Na Dunaj se povrne še na večer istega dne.

Novi deželno - brambovski gorski polki.

Dunaj, 22. septembra. Cesar je z najvišjo odločbo z dne 17. septembra potrdil, da se sestavijo posebni deželno - brambovski vojaški polki, in sicer iz sedanjega deželno - brambovskega polka št. 4 v Celovcu in št. 27 v Ljubljani, in dalje posamezne gorske strojno - puškine skupine v Tridentu št. I, v Bočanu št. II. in v Innichenu št. III. Celovški polk bo sestavljen iz dveh bataljonov, in sicer bo imel en bataljon 5 kompanij, drugi bataljon pa 4 kompanije. Ljubljanski deželno - brambovski gorski polk pa bo sestavljen iz enega bataljona, močnega 4 kompanije in dveh bataljonov po 3 kompanije. Vsakemu bataljonu je dodeljen poleg tega še oddelek strojnih pušk.

Pravda Bielohlawek - Zipperer.

Dunaj, 22. septembra. Snoči je končala pravda Bielohlawek - Zipperer radi razdaljenja časti. Sodnik je smatral dokaz resnice za ponesrečen in je obsodil Zippererja v zelo težko kazenski 14dnevnej zapora, ki je neizprenljiv v denarno kazeno. V krščansko - socijalnih krogih vlada radi tega velikansko zadočenje in veselje.

Obojeni deželni odbor.

Praga, 22. septembra. Svoječasno je češki deželni odbor odtegnil lo-

kalni železnic Trutnova - Weckeldorf deželno subvencijo v znesku 373.000 K, ker se je lokalna železnica upirala napraviti ob železnicu dvojezične napise. — Lokalna železnica je vsled tega vložila pri praškem deželnem sodišču tožbo na plačilo te podpore. Včeraj se je vršila o tej pravdi pred praškim deželnim sodiščem razprava in sodišče je deželni odbor obsodilo na plačilo tega zneska s 6% zamudnimi obrestmi tekom 14 dñi.

Hmeljska kupčija v Savinski dolini.

Zalec, 22. septembra. Prejšnje dneve se je malodane zdelo, da bodo hmeljska kupčija oslabela, oziroma, da bodo cene, ki so padle do 80 in še nižje za 50 kg, še nadalje padale. Zadnja dva dni pa je nastopil nenaden preobrat; cene so mahoma poskočile na 100 in še višje; prodalo se je samo v Žalcu in najbližji okolici nad 600 met. stotov hmelja, kar pomenja naravnost rekord v naši hmeljski trgovini. Cela letina hmelja v Savinski dolini se ceni na 27—30 tisoč met. stotov.

Za novi slovenski trg na Spodnjem Stajerskem.

Zg. Radgona, 22. septembra. Akcija za povzdigo slovenske občine Št. Jurij ob Ščavnici gre vendar navzlie mrzličnemu oviranju nemškutarjev krepko naprej. Nemškutarji se namreč boje, da bi s povzdigo Št. Jurja ob Ščavnici v trg izgubili za vselej up na zmago v zgornjeradg. okrajnem zastopu. Zato so tudi pri tozadnem glasovanju v Šentjurškem obč. zastopu nasprotovali, pa niso mogli znagati. Za stvar se zelo trudi drž. posl. Ploj. Št. Jurij ob Šč. bi bil prvi slovenski trg v — Slovenskih goricah.

Dvorni igralec Kainz †.

Dunaj, 22. septembra. Truplo umrlega dvornega igralca Josipa Kainza je položeno na mrtvaški oder v stanovanju njegovega prijatelja Mauthnerja. Dosedaj je došlo na tisoče kondolenc iz tu- in inozemstva, med drugim tudi od igralcev češkega narodnega gledališča v Pragi. Pogreb se vrši jutri popoldne ob 2. in bo jako slovesen in veličasten. Stroške pogreba trpi dvorno gledališče.

»Vaterland« o češkonemški spravi.

Dunaj, 22. septembra. Snoči »Vaterland« piše, da nemški in češki listi brez razlike strank pozdravljajo včerajšnji praški uspeh ter prorokujejo najugodnejšo bodočnost ne samo češkemu deželnemu zboru, temveč tudi stajerskemu, češ da bodo tudi Slovenci v stajerskem deželnem zboru sedaj uvideli kakor Nemci na Češkem, da obstrukcija in negativna politika ne dosežeta ničesar. V svojem optimizmu gre »Vaterland« tako daleč, da radi češkonemške sprave prorokuje tudi aplaniranje sporov v gališkem, istrskem, dalmatinškem in tirolskem deželnem zboru in vsled tega tudi novo ojačenje Avstrije na zunanj in na zunaj.

Dogodki v Ljubljani in evropska javnost.

Septemberski dogodki l. 1908. so obrnili pozornost vse evropske javnosti na malo našo Ljubljano.

Vse svetovno časopisje je takrat pisalo o tragediji, katere pozorišče je bila v onih tužnih dneh prestolnica slovenskih zemelja.

Ako izvzamemo edino nemške liste, je bilo takrat vse svetovno časopisje na strani slovenske Ljubljane ter je odkrito izražalo svoje gorke simpatije slovenskemu narodu, borečemu se za svoje pravice, za svojo staro pravo.

Takrat so spregovorili tudi angleški listi in na vsa usta so povedali avstrijski vladi, da je njeno postopanje proti simpatičnemu slovenskemu narodu krivично in da vsled tega tudi ne more obrodit dobrega sadu.

Enodušno mnenje vse poštene evropske javnosti ni imelo seveda na naše vladne kroge prav nobenega vpliva.

Kdaj pa so bili avstrijski takozvani državniki še dostopni pametnim razlogom? Nikdar! Za to bi bilo tudi čudno, ako bi glede politike nasproti slovenskemu narodu poslušali svarilni in dobrohotni glas evropske javnosti!

Na Slovenskem se je nadaljevala stara politika, ki je označena v besedah »divide et impera.«

Kar ni bilo moči doseči s to politiko, so je skušala izvesti z nasilnimi sredstvi, s krivičnostjo in protizakonitostmi.

Dogodki zadnjih let so v tem oziru klasične priče.

Krona protislovenske vladne politike pa je vsekakor dejanje, ki ga je vrla zakrivila s tem, da je dejelno stolno mesto Ljubljano oropala občinske avtonomije.

Ta vladni korak, za katerega ni najti niti senec utemeljitve in upravičenosti, je zopet vzbudil pozornost vse kulturne Evrope.

In zopet se je pokazalo, da je vsa kulturna Evropa na strani pravice in pravijočnosti, zakaj vse evropsko javno mnenje, ne izvzemši poštenega nemškega, je bilo enodušno v obsojni dejanju, ki ga je avstrijska vrla zgrešila nad avtonomijo Ljubljane.

Hrvaško in srbsko, češko in poljsko, italijansko in francosko, bolgarsko in rusko časopisje si je bilo edino v tem, da se je zgodila Ljubljani krivica, kakršne bi pravna država ne smela zagrešiti.

To so odkrito in brez ovinkov povedali svetovni listi, kakršni so pariski »Matin« in petrogradsko »Novye Vremja«.

Zlasti pravkar imenovani ruski list je o najnovejšem dejanju kranjske deželne vlade izrekel tako uničajočo sodbo, da je niti priobčiti ne moremo, ker bi brez dvoma takoj zapadli težki roki državnega pravdnika.

Da o razmerah, ki so nastale v zadnjem času v Ljubljani, mnogo piše jugoslovanski listi, se razume samo ob sebi.

Vsi ti listi sodijo kolikor toliko pravilno o situaciji, ki je nastala v Ljubljani.

Skoro najpravilneje med jugoslovanskimi listi pa pojmujejo položaj in krizo, ki je nastala v osrčju Slovenije, »Beogradske Novine«, ki pišejo med drugim:

»Narod je treba čuvati pogube in potrpljivo čakati na čas, ko bodo tudi vladni krogi morali računati z razpoloženjem v narodu.

Za ta trenutek je treba ohraniti nezlonljeno silo narodno.

Vlada ne kaže posebne državninske previdnosti, ko radi osebnih vprašanj izziva tako težke in opasne krize.

Če kdo, Slovenci so bili od nekdaj najmirnejši, najlojalnejši podaniki.

Siromašnost slovenske domovine, ki je posledica zapostavljanja s strani državnih oblasti, je prisilila ta miren in pošten narod, da je veliki misli na se in da se je truditi za svojo dobrobit. Toda merodajni krogi so nasprotni tem prirodnim težnjam naroda slovenskega...

Položaj slovenskega naroda je dandanes nesporno težji in neznenajši, kakor je bil kdaj preje v prošlosti.

Globoka bol nas objema pred slike, ki se danes razvija v bratski nam Sloveniji in težke skrbi nam more dušo ob misli na usodo, ki čaka naše drage slovenske brate.

Njihova moralna krepost, njihova odločnost v obrambi svojih pravic pa nam jamčijo, da se bodo znali držati v modrih mejah v današnjih burnih dnevih in da bodo umeli z zaupanjem v svojo pravico stvar reprečiti vse nesrečo, ki sedaj grozeče lebde nad njimi.

Prišli bodo dnevi žalosti, trpljenja in obupovanja in napočil bo čas svobode in pravijočnosti!«

Slovensko Sokolstvo na medzletnih tekma v Ljubljani 25. t. m.

Od zadnjega slovenskega vsesokolskega izleta v Ljubljani »Slovenska Sokolska Zveza« še ni priredila tekmovalne telovadbe. Pač pa se je

ona udeležila tekem v Zagrebu, večkrat v Pragi in preteklo leto celo v Luksemburgu. Ker je do prihodnjega slovenskega sokolskega izleta še par let, priredi med tem časom »Slovenska Sokolska Zveza« medzletne tekmene brez posebnih slovesnosti.

Ne pretiravamo, ako trdim, da so tekmovalne telovadbe slovensko Sokolstvo povzdignilo na tisti nivo vsestranske izobrazbe telesa in duha, kjer nam je zagotovljeno ne le obstoj, marveč uspeh tak, ki si ga pač vsi zavedni Slovenci želimo. Zagotovljen je uspeh: Saj se je vračalo slovensko Sokolstvo zmagano s slovenskimi, pa tudi z mednarodnimi tekem, kjer je ono tekmovalo z velikimi narodi, ki po številu z nami Slovenci se niti ne dado primerjati. Izvežbalo in izurilo se je nebroj vadičev in organizatorjev ravno na različnih tekma. In ti vadičev in organizatorji delujejo s čisto dušo in trdnim prepričanjem, odkrito in nesobično, ter žrtvujejo celo svoje dragoceno življenje še dragocenjejši jim sveti stvari — Sokolstvu! In take moči so izdatne. Slovensko Sokolstvo pridobiva vedno več moči. Sveže moči rastejo naprej na polju, ki ne pozna zime — na sokolskem polju. Brez večjega počitka naprej do vzvišenih ciljev, zato priredi »Slovenska Sokolska Zveza« medzletne tekme.

Tekem v takem okviru ona pač še ni priredila. Težke vaje in komplie se stave v nižjem, še težje in kompliecirane v višjem oddelku. Najstrožja sodba po navodilih za tekme, to je princip pri tekmovalnih telovadbah povsod, in tega principa se strogo drži tudi slovensko Sokolstvo: Pri telesu začni vzgajati, ako si hočeš dušo vzgojiti tako, da ti bo narod, ki mu pripadaš, hvaležen, da te bo vesel.

Dasi so neprimerno težke te dolocene tekmovalne vaje in je v slovenskem Sokolstvu nebroj novih mladih društev, se je prijavilo dosečaj neprisakovano veliko število tekmovalcev: 14 vrst v nižjem in 5 vrst v višjem oddelku. Vsaka vrsta steje po 6 telovadcev, torej 114 tekmovalcev. Določeno je na drogu po 5 vaj, na bradljiv po 5 vaj, na konju na šir z ročajem po 5 vaj na obe strani, skok v višino, tek in 5 prostih vaj. Izmed teh vaj se izbere po eno za drogo, po eno za bradljivo, po eno za konja na obe strani in dve prosti vaj. Izberane vaje se naznani telovadem šele isti dan, pred začetkom tekme, na tekmovališču. Za skok v višino in tek je že naprej določeno in sicer: skok v višino v višjem oddelku 140 cm, v nižjem 130 cm; tek v višjem

oddelku 92 metrov v 13 sekundah, v nižjem v 14 sekundah.

Gotovo bo slavno občinstvo obiskalo te tekme v največjem številu, da se prepriča zopet na lastne oči o resnem, važnem in težkem delu, ki ga opravljajo telovadci dan za dnem, mesec za mesecem, leto za letom. Uspehi slovenskega Sokolstva so uspehi vsega naroda slovenskega. Vseh uspehov, bodisi v tujini ali na domačih tleh, je bil deležen ves slovenski narod. Slovensko Sokolstvo je za narod slovenski, ono hoče vzgojiti krepke in zdrave Slovence na telesu in duši. Zavedni Slovenci so pa dolžni to podpirati. Na zdar!

Nekomu v osveženje spomina.

»Slovenec« je zapisal v novici »20. september«, da so v septemberjih dneh »brezvestni ljudje razpaljivali množico k nelegalnim dejanjem«. Ali ve poštenjakovi »Slovenec«, kdo je bil med temi »brezvestnimi ljudmi«? Ali morda ve, kdo je bil tisti mož, ki sicer sedaj izliva golidne gnojnike na septemberjske dogodke, a je takrat nagovarjal gotove gospode, da bi vdrli v kazino? Ali je dotični gospod morda na to že pozabil? Ali je pozabil tudi na to, da je na svojo pest, ker mu ostali gospodje niso šli na limanice, nato povzročil rabuko, zaradi katere bi vsak drugi imel posla s sodiščem? Ali naj gospodu še bolj osvežimo spomin? Za sedaj še tega ne storimo, ker nečemo nikomur in ako je tudi naš nasprotnik, škodovati. Ako pa bodo gotovi brezvestni ljudje še nadaljevali s svojimi podlostmi in nesramnostmi, bo naše prizaneljivosti kmalu konec in spregovorili bomo o stvari, ki bo gospodom okrog »Slovenca« praveljuba in skrajno neprijetna. Mislimo, da se razumemo!

Poslane Pogačnik — ranjen pri železniški nesreči v Rottenmannu.

Državni poslanec in podpredsednik poslanske zbornice Josip Pogačnik se je predvčerajšnjim ponocu vozil z Dunaja z brzovlakom št. 101, ki je nato trčil pri Rottenmannu skupaj s tržaškim brzovlakom št. 102. Gospod poslanec se je vozil v tretjem vagonu odspredaj. Ko se je prigodila katastrofa, ga je vrglo v nasprotno steno vagona, nanj pa so se vsuli kovčegi in razna druga prtljaga. Gosp. poslanec je samo neznatno poškodovan na roki, drugega se mu ni prigodilo ničesar.

Dalmacija za Ljubljano.

Zadrška »Štampa« piše z ozirom na nepotrditev župana Ivana Hribarja in razputst mestnega občinskega

LISTEK.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporčaka.

Roman; spisal F. K.

(Dalje)

Tedaj si je Čerin obvezal desno roko z različnimi cunjam, ki so ležale v njegovih bližini in je zapustil bolniški šotor. Taborišče je bilo skoraj zapuščeno, vse vojaštvu je bilo zunaj za nasipi, v taborišču so ostale le najpotrebnejše osebe. Na griču sredi taborišča je pred šotorom velikega vezirja plapolala zelena zastava. Sredi velike skupine oficirjev in vojakov je sedel na belem konju Ali paša in je vodil bitko.

Naglo je izginil Čerin med šotori. Hodil je hitro, kakor bi imel kakoperilo, da bi ga kdo ne ustavil in iskal, kje imajo Turki svoje jetnike. Obšel je malone ves tabor, a nikjer ni našel sledu.

Bitka se je med tem popolnoma razvila in divje kričanje z vozov in razburjenost, ki je vladala med oficirji in vojaki, zbranimi okrog Ali paše, je razdevala Čeriu, da zmanjšuje cesarska armada. Povzpel se je na ograjo vozov in je od tamkaj pregledal vse bojišče. Videl je, kako se morajo turški konjeniki umikati pred cesarskimi kirasici, videl je da je cesarska infanterija že zavzela

prve turške nasipe in da pritisajo cesarski konjeniki od desne in od leve na Turke. Uganil je, da utegne bitka vzeti slab konec za Turke in zato je naglo zapustil svoje opazovališče in nadaljeval iskanje jetnikov.

A zopet se je trudil zaman. Obletel je novič ves tabor, stikal in iskal, a nikjer ni našel sledu. Naposled se je vrnil k bolniškemu šotoru z obupom v sreu, da je njegov trud zman.

Vse besnejše kričanje na vozeh je vzbudilo njegovo radovednost. Novič se je povspel na ograjo in je videl na prvi pogled, da so Turki poraženi in da beže pred cesarskimi. Prav takrat je Ali paša spododel svojega konja in zdirjal iz taborišča ven. Besno je vihtel svoj meč in sekal po lastnih vojakih, da bi jih pognal nazaj v boj, a naenkrat je omahnil na konju in padel z njega. Krogle ga je zadela v glavo in čez njegovo truplo, moreč svoje lastne voditelje, je turško vojaštvu, pred cesarsko armado bežalo proti taboru.

Cerin je skočil z ograje. Uvidel je, da mora zdaj skrbeti za svojo lastno varnost. Hotel so je zopet skriti v šotoru za ranjence. Obrnil se je tja in obstal. Pred njim sta dva turška vojaka privlekla v uniformo cesarskega generala blečenega moža iz šotorja, ki je stal poleg onega, kjer je bilo Čerino skrivališče.

Cerin je pustil vojaka naprej. Sodil je, da je jetnik grof Breuner in da ga hočejo Turki vzeti na beg se-

boj. A ko sta bila vojaka mimo njega, je planil v šotor. Tamkaj so ležali zvezani cesarski oficirji in vojaki, ki so bili prišli v jetništvo Turkov in med njimi je ležal z obvezano glavo Snoj.

Na prvi pogled ga je Čerin spoznal. Skelek je kar mogoče naglo turško obleko in jo vrgel Snoju, vrv, s katero je bil zvezan na rokah in na nogah, pa je prerezel.

»Hitro — hitro, mu je ukazal in obenem hitel drugim jetnikom prerezati vrvi.

»Pomagajte si, če si morete,« to je bilo vse, kar je Čerin rekel jetnikom, zakaj slutil je, da jih bodo poraženi Turk vse poklali, predno zapuste tabor, a turških oblik jim ni mogel preskrbeti.

Snoj je kar mogoče hitro vrgel turško obleko nase. Čerin mu je mignil in šel je za njim iz šotorja. A nima so sledili tudi vsi drugi jetniki, ki so mislili samo na svojo rešitev in niso bili v stanu spoznati, da gredo v svojo pogubo. Čerin in Snoj sta srečeno pribrežala do bolniškega šotorja, na druge jetnike, ki so jih Turki spoznali po obliku, pa so planili turški vojaki in jih premagali. A niso jih več spravili v šotor. Vlekli so jih na grič, kjer je plapolala zelena zastava in tam so jih obglavili, kakor že poprej grofa Breunerja.

Med tem je cesarska armada dobojevala popolno zmago. Turška vojska se je v blaznem begu razkropila na vse strani, vojaštvu iz taborišča je

pobegnilo, zapustivši tam celo zeleno zastavo prorokovo in vse ranjence, ki si niso mogli sami pomagati.

Ko je Čerin spoznal, da zanj in za Snoja ni več nevarnosti, je šel zapret iz šotorja. Videl je, da je zapuščen, da Turki beže in da prihajajo cesarski vojaki v tabor. Tedaj je Snoju velel, naj zopet sleče turško uniformo, da ga bodo zmagovale spoznali kot cesarskega oficirja, potem pa je izginil za šotori.

Zmaga cesarske armade je bila velikanska. Blizu 6000 Turkov je obležalo na bojišču. 156 zastav in 172 topov so cesarski vzeli Turkom, povrh pa več tisoč konj in mnogo velblodov. Z razvitim zastavami ob zvezkih tromb in bobnov so prikorakali in prijezdili cesarski vojaki v turški tabor, na čelu jih princ Evgen.

Pred šotorom padlega velikega vezirja so ležala trupla obglavljenih cesarskih vojakov, ki so bili kot ranjenci prišli Turkom v roke, med njimi truplo generala grofa Breunerja. Pred temi žrtvami je princ Evgen dvignil svoj meč in prisegel, da bo te umore nad Turkui strahovito maščeval.

Ko je bila urejena in zbrana vse armada, pa je princ Evgen dal dovoljenje, da smejo vojaki opleniti turško taborišče. Sebi je pridržal šotor velikega vezirja, v katerem je našel veliko bogastvo. Vse drugo je preustrelil armadi.

(Dalje prihodnjič.)

sveta: »Slovenci so poskušali, da se upro germanški in klerikalni politiki, ki vedno bolj in bolj tišči ob tla slovanske narode. Zato so jih udarili. Toda narodni ponos in zavest velike nevarnosti, ki preti obstanku Slovencev in vsem nam od germanizacije in klerikalizma, sta v Slovenskih povzročila, da so si s svojimi bori, pripravljenimi na vse eventualnosti zgradili močno narodno trdnjavo, ki bo njihova krepka narodna obramba v neenaki borbi s sovražniki. Borba se je pričela. Započela se je v Zagrebu, prešla je v Ljubljano, a sedaj pride na vrsto tudi Dalmacija. Ljubljana budi za nas Split, a Dubrovnik Ljubljana: eden za vse, vsi za enega, v tem leži naša kulturna in narodna zmaga. Bodimo vsi na braniku!«

Klerikalni falsifikatorji.

V članku »Ob obletnici« v jutranji izdaji dne 20. t. m. smo napisali nobesedno ta-le stavek: »Ako bo vsakdo vršil dosledno, trezno in zavedajoč se svoje narodne misije svojo dolžnost, potem bodo postale brezpredmetne tudi vsake žrtve in narodu našemu ne bo nikdar več treba plakati in tožiti ob odprtih grobovih.« Ta stavek gotovo lahko piše z mirno dušo vsak poštenu misleči Slovenec. Podle duše, ki mažejo »Slovenca« in ki so že vsak čut poštenosti in dostojnosti že zdavnata izgubile, pa pišejo z ozirom na gori eitirani stavek v številki od preteklega torka: »V današnjem jutranjem »Narodu« pa jih ni sram zapisati, da so bile tiste demonstracije (septembriske) »brezpredmetne« in da danes slovenski narod često po nepotrebni plaka in toži ob odprtih grobovih. Sedaj pa naj čitatelji primerjajo stavek, ki smo ga ponatisnili iz torkove jutranje izdaje, z onim, kar je nam podtaknil pošteni »Slovenec«. Blagovljeni »Slovenec« pise je torej mirne duše falsificirala naša izvajanja, samo da bi mogel napeljati vodo na svoj mlin. To je lopovščina prve vrste, ki so jo zmožni samo katoliški žurnalisti. Pač prav je imel tisti katoliški duhovnik iz rajha, ki je javno izjavil, da ni večjih propagacij pod solnem, kakor so katoliški žurnalisti.

Javna produkeija gojeneev dramatične šole.

V soboto zvečer se vrši v areni Narodnega doma javna produkeija ljubljanske dramatične šole, na kar občinstvo že danes opozarjam. Ne samo, da nam bodo nove slovenske moći na dramatičnem polju ta dan pokazale, koliko je napredovala pri nas gojitev drame, tudi za raznovrstnost in razvedrilo je skrbljeno, ker je spored prireditve premišljeno in dobro izbran. Nadejamo se, da bo ljubljansko občinstvo s številnim posem najbolje demonstriralo svoje zanimanje za to koristno in potrebno solo.

Nesrečen padec.

Na Tržaški cesti št. 22 v Ljubljani se je snoči, 21. t. m. nekako ob pol 8. ponesrečil oženjeni delavec Janez Dolenc, po domače G r o š, rojen leta 1854. v Dolenji vasi, občina Polhov gradič. Precej optit se je menda hotel po lestvi spravil spat na seno, pa mu je izpodletelo, da je tako nesrečno padel na tla, da si je ubil lobanje. Takoj poklicani zdravnik g. dr. Illner je samo še mogel konstatirati smrt in odredil, da se truplo prepelje v mrtvašnico.

Iz sodne dvorane.

Okraino sodišče ljubljansko.

Klepulje. V Trnovem nekje je hiša, kjer živi in prebiva prav veliko pripadnie t. zv. nežnega spola, vse so že bolj v letih, pa menda nimajo drugega opravka, kot gibati s svojimi jeziki. To je sicer prav umljivo, ampak ni opravičljivo, če tisto gibanje z jeziki zaide v preveč ekstremne forme, ki jim pravimo opravljanje, obrekovanje, zmerjanje, sploh žaljenje časti. Danes je skoro celi ženski babilon iz tiste hiše v Trnovem stal pred okrajnim sodiščem. Jeziki so migali, kakor turške sab-

lje pred Siskom, konec je bil pa narančno čudovit. Tožiteljica se je namreč razvnela tako zelo v svoji sveti jezi nad obrekovalkami, sodiščem in pravico, da je v tisti jezi zapustila sodno dvorano in jezno zapolnila vrata za seboj. Sodnik je sveda razglasil sklep, da se kazensko postopanje proti toženkam ustavlja, ker je tožiteljica zapustila razpravno dvorano, ne da bi jo potem kdor zastopal. Sodniku smo res prav iz sreca privoščili, da se je odkrijal klepetulj, ki bi bile s svojimi jeziki res v stanu človeku ruinirati vse žive. Z veseljem je pač vzel na znanje tudi izjava tožiteljice, ki je upila, da ne pride nikdar več pred sodišče, kjer ni »nobene pravice«. Morda bodo ženske od zdaj naprej na drug način »reševalce svoje »jezikovne spore« . . .

Železničarski shod v Narodnem domu.

Za snoči je sklical vodstvo socialne demokracije železničarski shod v arenu Narodnega doma. Shod je bil dobro obiskan. Udeležilo se ga je zelo mnogo članov »Jugoslovanske železničarske organizacije«. Shod je bil mestoma precej živahan. Na dnevnem redu je bilo razpravljanje o vzrokih in uspehih zadnje pasivne rezistence na južni železnici.

Zborovanje otvoril sodrug Petrič, ki se izvolil tudi za predsednika shoda. Petrič nato v daljšem govoru omenja razne intervencije pri ravnateljstvu, ter obljuhe, ki jih je dajalo ravnateljstvo železničarskim deputacijam. Pravi, da je bila pasivna rezistence nepotrebljena. Pasivni odpor imenuje Petrič »Missbrauch der Amtsgewalte«. Pravi, da so železničarski uslužbenci lahko zadovoljni s tem, kar so dosegli njihovi delegati. (Klici: Saj niso ničesar dosegli! Delejte niso ničesar dobili!)

K besedi se oglasi sodrug Kopač, ki seveda tudi udriha po pasivnem odporu. Kopač je hotel biti v svojem govoru silno duhovit, kar se mu pa ni posrečilo. Rekel je, da bi socijalni demokrati dosegli vse, kar bi zahtevali, ako bi le 24 ur delali pasivni odpor. Gospodje pa, ki spadajo k »Landsturm«, tega ne razumejo.

Pristav južne železnice Fr. Boršnar, nato v daljšem govoru opravičuje pasivno rezistence. Če bi bili uradniki vse to že imeli, kar se jim je priznalo sedaj, potem bi res ne bila potrebljena rezistence. Ker se pa uradnikom ni hotelo priznati, so bili opravičeni do pasivnega odpora. Govornik pravi, da izkušenj, ki jih je te dni napravil uradništvo s socijalnodemokratičnim vodstvom, ne pozabi nikdar. Na mariborski konferenci so uradniki zahtevali za vsakega najmanjšega uslužbence 1000 K, socijalnodemokratični voditelji pa so se izrekli, da je dovolj, če dobi železnički delavec 800 K na leto. Tu se najboljše vidi, kdo želi delavev dobro. S takimi voditelji se pa uradništvo ne more pajdašiti. Kako se je delalo, ve cela javnost, zato je socijalnodemokratični voditelji ne boste farbali! Uradnikom se očita, da so upravorili pasivno rezistence zahrbtno. To nikakor ne more biti resnično, ker smo jo 14 dni preje naznani po letakih. Ker je ljudstvo nezadovoljno, zato ga voditelji zdaj slepe in varajo. Socijalist Tomšek je rekel, da ni pasivna rezistence za socijaliste krušno vprašanje, marveč vprašanje moči. »Za nas«, pravi govornik, »je danes to vprašanje moči rešeno. Mi vas ne potrebujemo!«

Nato se je obsebi umevno priglasil k besedi Etbin Kristan. V silno dolgem govoru debatira vse navskriž. Zdaj si privošči tega, zdaj onega klicatelja. Nikomur ne ostane dolžan odgovora. Glavno jedro njegovega govora je pa bila agitacija za »Rdeči Prapor«. Sklepali po raznih opazkah glede »Slovenskega Naroda«, nekatere ljudi silno boli, da izhaja dvakrat na dan. V najkrajšem času postane baje »Rdeči Prapor« dnevnik. Kristan konča svoj govor s trditvijo, da so slovenski kapitalisti ravno take pijavke, kot so drugi. (Klic: Škoda, da jih imamo tako malo!)

Končno prečita Petrič resolucijo, v kateri uslužbenci južne železnične izjavljajo, da so zadovoljni s tem, kar so dosegli.

Zadovoljni so torej oni, ki so se udeležili pasivnega odpora, zadovoljni so pa tudi oni, ki se tega odpora niso udeležili. Torej zadovoljnost na obeh straneh. Snočne hujskanje je bilo torej popolnoma odveč!

Najnovejše vesti.

Slezijski deželnki zbor.

Opava, 22. septembra. V včerajšnji seji deželnega zabora se je razpravljalo o proračunu, ki izkazuje 3 milijone kron dohodkov in 9 milijonov kron izdatkov. Primanjkljaj šestih milijonov kron se pokrije z deželnimi dokladami.

Železniška nesreča pri Rottenmannu.

Rottenmann, 22. septembra. Do sedanjih 7 smrtnih žrtev železniške nesreče se bode najbrže pomnožilo še za dva nova slučaja. Poštna uradnica Götz in Karl sta namreč tako nevarno ranjena, da ni nikakega upanja, da bi okrevala.

Rottenmann, 22. septembra. Uradno se je konstatiiral, da je veliko železniško nesrečo zakrivil brzovlak št. 102, kateri je vozil proti vsem predpisom skozi postajo, mesto da bi ustavil. Torej je strojevodja tega vlaka kriv nesreče. Včeraj se je otvoril zopet na celi progi reden promet.

Oddaja vodovodnih cevi za vodovod mesta Prage.

Praga, 22. septembra. »Hlas Naroda« poroča, da bo mestni občinski svet oddal v današnji seji dobavo vodovodnih cevi za praški vodovod za 4 milijone kron, in sicer $\frac{2}{3}$ francoski železniški družbi v Pont Mousontu in $\frac{1}{3}$ češki akcijski družbi Breitfeld, Daněk & Co.

Zvišanje akcijskega kapitala pri češki industrijalni banki.

Praga, 22. septembra. Na včerajšnjem izrednem občinem zboru češke industrijalne banke so delničarji sklenili, da se delnički kapital zviša od 20 na 30 milijonov kron. V to svrhu se izda 25.000 novih delnic.

Nemški cesar na Dunaju.

Dunaj, 22. septembra. Nemški cesar Viljem je včeraj opoldne obiskal in si ogledal dunajski rotovž, kjer je bil najsijsajnejše sprejet. Ponudila se mu je tudi takozvana častna piščica. Dunajski župan dr. Neu-mayer je imel pozdravni govor. Cesar Viljem je odgovoril v daljšem govoru na pozdrav in izrekil pri tem hvaležnost na časti in naklonjenost, ki mu jih izkazuje dunajsko meščanstvo. Iz tega sklepa, da se dunajsko prebivalstvo zaveda prijateljstva in zavezništva Nemčije napram Avstriji v preteklih resnih časih. Prepričanje o potrebi zvezne med obema državama je postalno v obeh državah že zahteva javnega življenga. Končno je cesar Viljem slavil v svojem govoru še našega cesarja. Laskave besede nemškega cesarja so seveda močno navdušile Dunajčane in dunajski listi na dolgo in široko sedaj pišejo o tem, da si je nemški cesar osvojil sreca Dunajčanov. Temu nasproti pa se ne sme prezreti, da je nemški cesar dosedaj dunajsko meščanstvo vedno takoreč ostentativno preziral in »Deutsches Volksblatt« se pri tej priliki prav umestno spominja, kako je Viljem nedavno pri svojem obisku na Dunaju dunajskoga župana dr. Luegerja hote in namenoma pri sprejemu spregledal, ter mu ni hotel podati roke, kakor je to pri sprejemih običajno. — Popoldne ob 3. se je nemški cesar odpeljal v spremstvu našega cesarja v lovsko razstavo, katero si je tudi ogledal. Pri tej priliki je posetil in si ogledal tudi kranjski oddelek lovsko razstave, kjer ga je pričakoval in mu bil predstavljen načelnik deželnega komiteja knez Windischgraetz. Vsled slabega vremena, ki sedaj prevladuje na Dunaju, pa je bila ob tej priliki lovsko razstavo od strani občinstva kaj slabu obiskana.

Posledice rekonstrukcije bolgarskega kabineta.

Dunaj, 22. septembra. »Vaterland« vidi v rekonstrukciji bolgarskega kabineta pod predsedstvom Malinova novo protiturško gibanje. Bolgarska da hoče z nasilstvom rešiti makedonsko vprašanje.

Za kratek čas.

Drž. pravnik: Predlagam, naj se obtoženec obsodi po § 202, ki določa za kazen ječo od šestih mesecev do enega leta.

Obtoženi slepar: Gospod državni pravnik, — »zglilajva« na štiri mesece.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Borzna poročila.

Dunaj, 22. septembra. Dopoldanska borza je kazala stalno tendenco, akoravno ni bilo opažati živahnega prometa. Ugodno so vplivale politične vesti iz Prage, ter ugodna semestralska bilanca alpinsko - montanske družbe. Alpinke, državnih železnic akcije in nekatere industrijske vrednosti so poskočile. Bančni instituti so prolongirali s $5-5\frac{1}{2}\%$. Popoldne je razpoloženje malo oslabelo. Kurzi pa v splošnem niso popustili. Rente so mirne.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 21. septembra 1910.

	Denarni	Blagovni
Močlobni papirji.		
4% majevaprenta	93:40	93:60
4½% srebrna renta	97:05	97:25
4½% avstr. kronska renta . . .	93:40	93:60
4% ogr.	91:75	91:95
4% kranjsko »deželno« posojilo . . .	96:—	97:—
4% k. o. češke dež. banke . . .	94:—	95:—
Srečke.		
Srečke iz 1. 1860 $\frac{1}{2}$ %	226:—	232:—
” 1864	322:—	328:—
” tiske	156:75	162:75
” zemeljske I. izdaje	298:—	304:—
” II	278:50	284:50
” ogrske hipotečne	249:35	255:35
” dun. komunalne	531:—	541:—
” avstr. kreditne	520:—	530:—
” ljubljanske	88:—	94:—
” avstr. rdeč. križa	62:75	66:75
” ogr.	38:50	42:50
” bazilika	28:90	32:90
” turške	256:75	259:75
Delnice.		
Ljubljanske kreditne banke	444:—	448:—
Avstr. kreditnega zavoda	664:—	665:—
Dunajske bančne družbe	551:50	552:50
Južne železnice	118:75	119:75
Državne železnice	758:—	759:—
Alpine-Montan	769:50	770:50
Češke sladkorne družbe	258:—	262:20
Zivnostenske banke	273:—	274:50
Valute.		
Cekini	11:37	11:40
Marke	117:45	117:65
Franki	95:35	95:50
Lire	94:5	

„Trgovsko-obrtna banka v Ljubljani“

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Uradni prostori: Štelenburgova ulica št. 7, nasproti glavne pošte.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po $4\frac{1}{2}\%$; rentni davek plačuje zadruga sama. — Sprejema vloge na tekoči račun; na zahtevo dobi stranka čekovno knjižico. — Daje posojila na najrazličnejše načine. — **Ravnoram menjalnica:** zamenja tuj denar, prodaja vsakovrstne vrednostne papirje, srečke itd. Nakazila v Ameriki. — Eskomptira trgovske menice. — Preskrbuje vnovičenje menic, nakaznic, dokumentov itd. na vsa tu- in inozemska tržišča. — Izdaja nakaznice. Vsa pojasnila se dobe bodisi ustmeno ali pisemo v zadržni pisarni.

10

Uradne ure vsak dan dopoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 5.

Usojam si vladivo opozoriti, da sem prevzel

9

glavno zastopstvo „Prve Češke življenjske zavarovalnice, najcenejši zavod na kontinentu.“

Nadalje opozarjam, da preskrbujem kulantno

vsakovrstna posojila in kredite

kakor: trgovske, stavbne, hipotekarne, uradniške in menične kredite.

Leo Franke, Ljubljana, Kongresni trg 6, I. nadstr.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Stritarjeva ulica štev. 2.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ čisto. — Kupuje in predaja vrednostne papirje vseh vrst po dnevnih kurzih.

Delniška glavnica: K 5.000.000— Rezervni zaklad: K 450.000—

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Dolžnost

vsakega Slovence je, da sklene zavarovalno pogodbo bodisi za življenje, ali pa proti požaru le pri slovenski banki »SLAVIJI«.

Podpirajmo torej domač slovanski zavod, da more naloži, ki si jo je stavil, izpolniti v najširšem obsegu.

„SLAVIJA“ vzajemno zavarovalna banka v Pragi

je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji.

.. Ogromni rezervni fondi K 42.812.707— Jamčijo za popolno varnost. ..

Banka „SLAVIJA“ ima posebno ugodne in prikladne načine za zavarovanje življenja.

Banka „SLAVIJA“ razpolaga z najcenejšimi ceniki za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom.

Banka „SLAVIJA“ razdeljuje ves čisti dobitek svojim članom.

Banka „SLAVIJA“ je res slovenska zavarovalnica z vseskozi slovansko - narodno upravo.

Banka „SLAVIJA“ gmotno podpira narodna društva, organizacije in prispeva k narodnim dobrodelnim namenom.

Banka „SLAVIJA“ stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva.

Vsa pojasnila daje drage volje

generalni zastop banko „Slavije“ v Ljubljani.

Z
e
p
e
n
j
e
n
o

.. Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 3.

.. Največji, najvarnejši slovenski denarni zavod.

Denarni promet do 31. decembra 1909 nad 518 milijonov krov.

Obstoječih vlog nad 38 milijonov krov.

Rezervni zaklad nad 1 milijon krov.

Za varnost vloženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premeženjem in z vso svojo močjo. Izguba vloženega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželnih vladi, izključena vsaka spekulacija z vloženim denarjem. Vloge se sprejemajo vsak dan in se obrestujejo po $4\frac{1}{4}\%$ brez odbitka; nevzdignjene obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema

vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Posojila na zemljišča po 5%, obresti in proti amortizaciji po najmanj $1\frac{1}{4}\%$ na leto. Daje posojila na menice in vrednostne papirje.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa kreditne društve.